

Smågrise- og slagtegrisestalde som fungerer året rundt

Joachim Glerup Andersen og
Torben Jensen, SEGES Innovation

26. oktober 2022

STØTTET AF
Svineafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

Disposition

- Ventilationsprincipper og udnyttelse af chill-effekt
- Temperaturstrategi i slagtegrisestalde
- Udtørring og igangsætning af hold
- Overvågning af grise

Delvist fast gulv - hvorfor og hvordan holdes det rent?

- Hele haler – beskæftigelsesmaterialer
 - Liggekomfort
 - Begrænser emission af lugt og ammoniak
-
- Udnyttelse af chill-effekt
 - Nye styringsmuligheder:
 - Farm Online
 - Overvågning
 - Grise (kamera)
 - Temperatur
 - CO₂

Chill-effekt

		Lufthastighed, m/s				
		0,2	0,5	1,0	2,0	3,0
Omgivelsernes temperatur, °C	20	0	4	7	11	14
	24	0	3	6	9	12
	28	0	2	5	7	9
	32	0	2	3	5	6
	36	0	1	2	3	4

Kilde: Bjerg et al. 2017

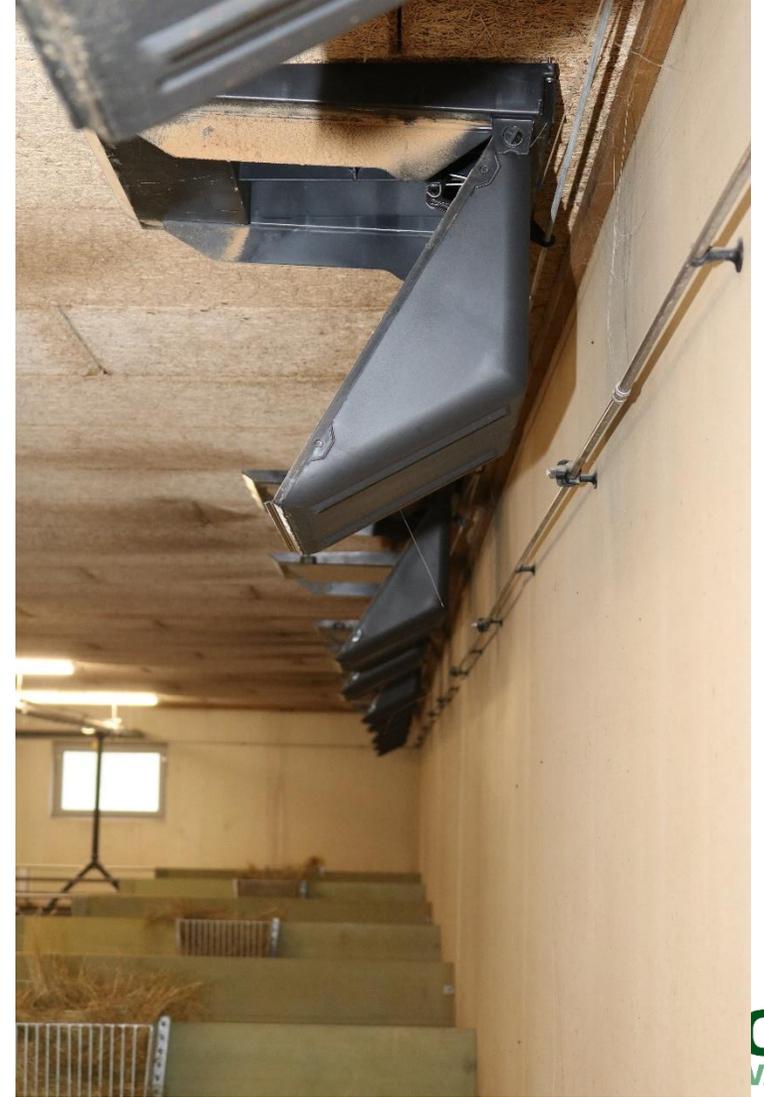
Afprøvning af tre forskellige ventilationsprincipper i to stityper

Stald med fladt loft

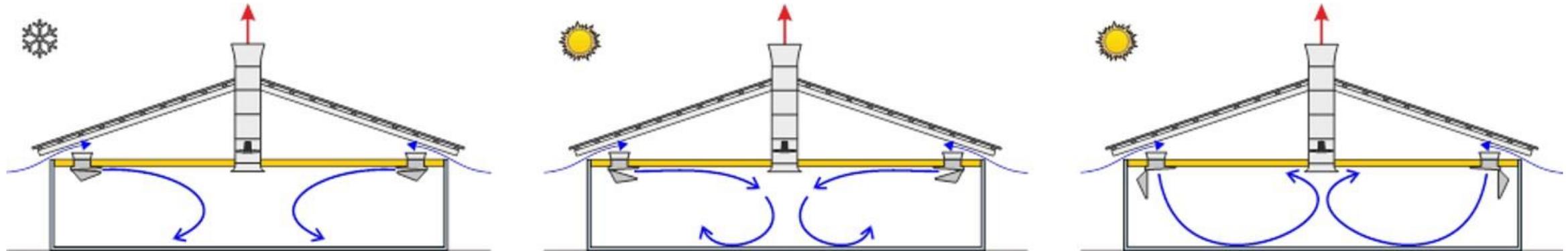
- Tre ventilationsprincipper; loftventiler, combi-diffus, diffus
- 30 kontra 50 % fast gulv i to sektioner med loftventiler
- Robin Hood-gulvvarme
- Vådfodring

Loftventiler – brede stalde med fladt loft

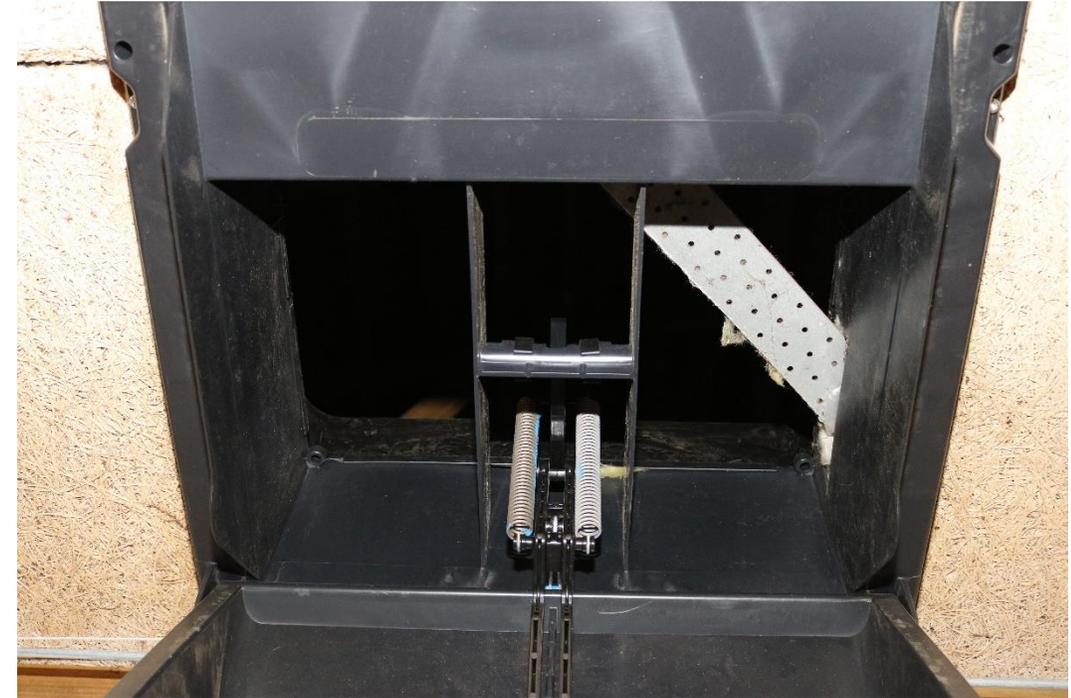
Loftventiler - luftbevægelser

Kilde: SKOV A/S

Hvorfor vælge loftventiler i stedet for combi-diffus?

- Mindre krav til håndværksmæssig kunnen
 - Randafdækninger
 - Udlægning af isolering
- Ikke krav om ensartet belægning
- Isoleringen støver ikke til og dermed er der ikke behov for udskiftning efter en årrække
- OBS Loftventiler kræver tæt dampspærre

Combi-diffus og diffus

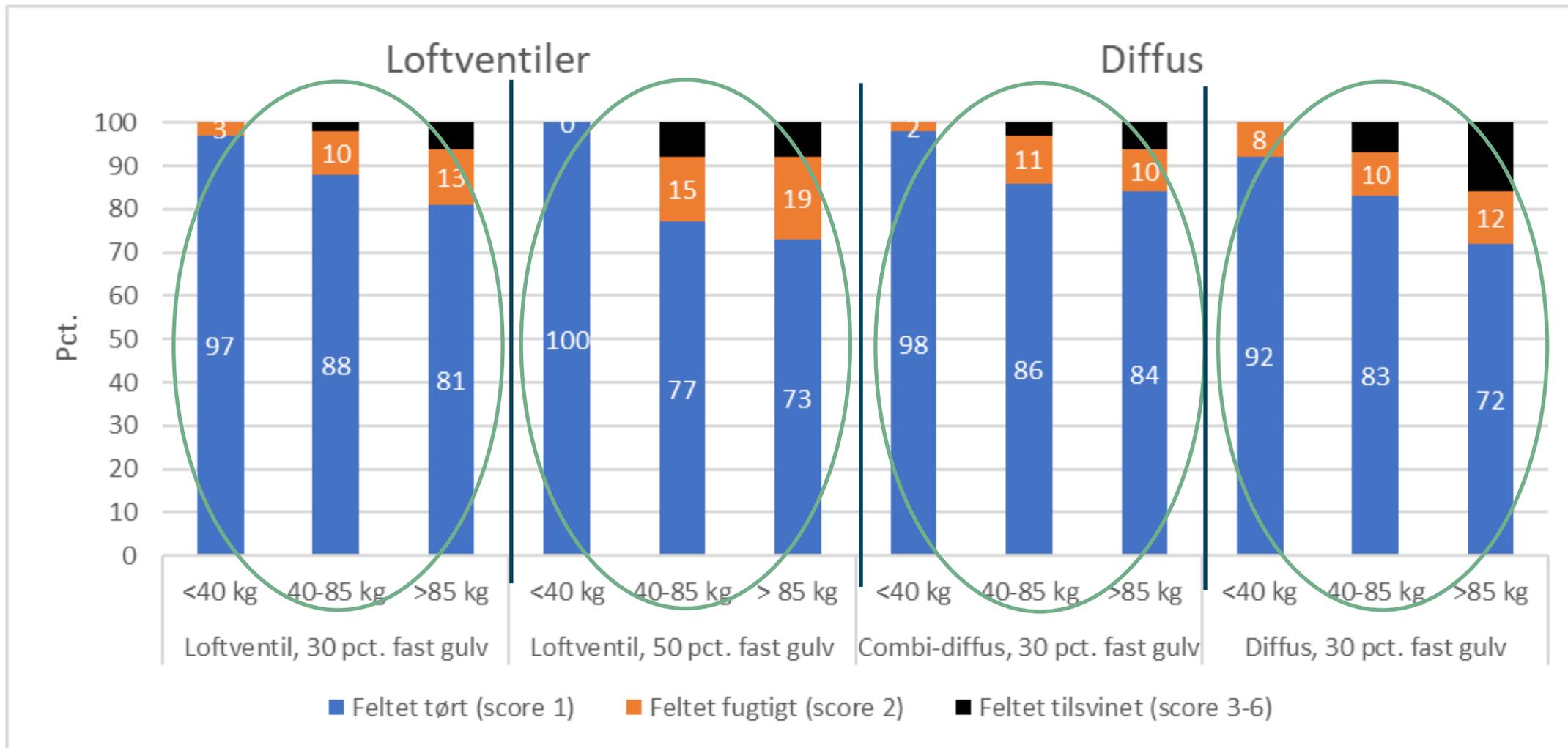

Lufthastighed

Loftventil og Combi-diffus, 30 % - fast gulv		
Afstand fra bagvæg, cm	Halvt åben ventil, m/s	Helt åben ventil, m/s
30	0,15-0,2	0,4
100	0,2-0,25	0,35-0,7
180	0,2-0,4	0,25-0,8
260	0,3	0,2-0,5
340	0,3-0,5	0,2-0,4
420	0,3	0,2-0,3
540	0,3	0,2-0,3
580	0,2-0,35	0,15-0,35

Diffus, 30 % - fast gulv	
Afstand fra bagvæg, cm	m/s
30	0,15
100	0,2
180	0,2
260	0,2
340	0,2
420	0,2
540	0,2
580	0,15

Svineri i lejet

Ventilationsprincipper, konklusion

- Tendens til mere svineri i stier med 50 % fast gulv end i stier med 30 % fast gulv (p=0,07)
- Loftventiler fungerede ligeså godt som combi-diffus
- Loftventiler har nogle konstruktionsmæssige fordele
- Ældre diffust ventilerede stalde kan med fordel ændres til combi-diffus

Temperaturstrategi i slagtegrisestalde

Baggrund, formål og temperatur:

- En erfaringsindsamling viste, at besætninger med god foderudnyttelse havde højere temperatur i slagtegrisestalden
- At undersøge, om foderbruget kunne sænkes og kødprocenten kunne hæves ved at hæve rumtemperaturen i slagtegriseperioden
- Målet var at kunne holde en temperaturforskel på 2 °C

Dag	1	7	14	21	28	42	84	112
Gruppe 1, kontrol, ønsket staldtemperatur	22	21	20	19	18	18	18	18
Gruppe 2, forsøg, ønsket staldtemperatur	25	24	23	22	21	21	21	21

Klimakammer på Grønhøj

Produktionsresultater før og efter mellemvejning

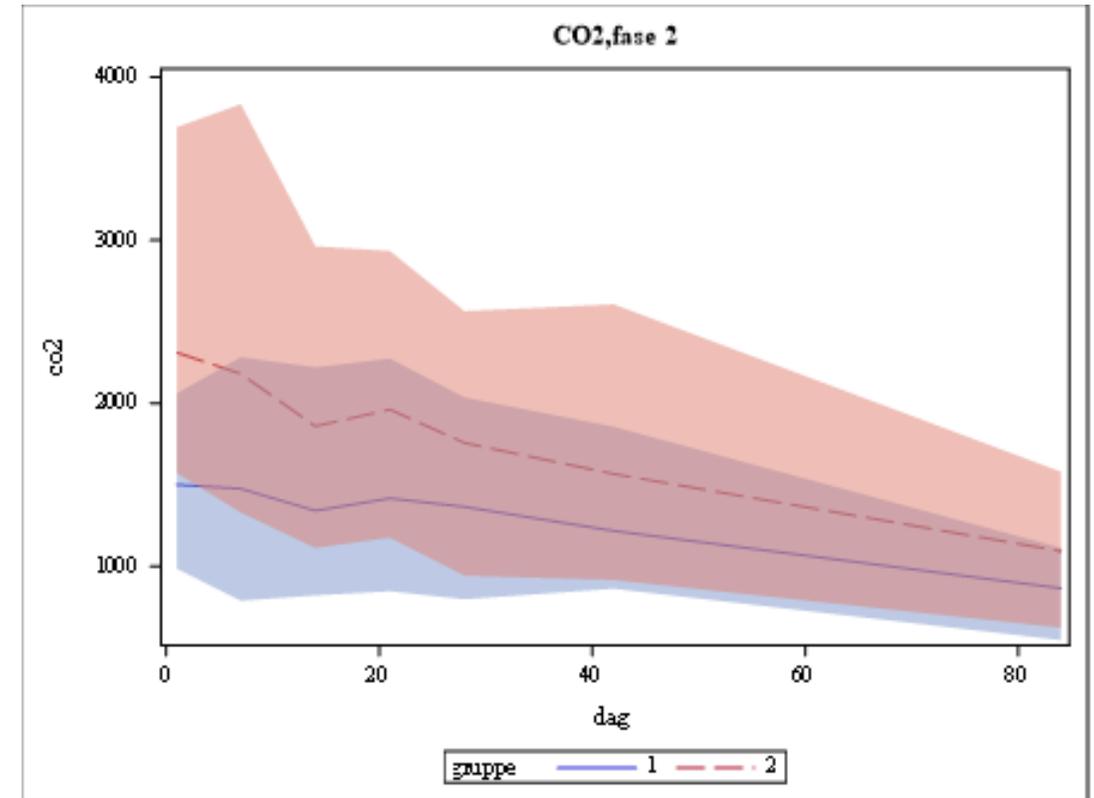
Gruppe	Anbefalet temperatur	Høj temperatur	Forskel	Statistisk Signifikans
Daglig tilvækst fra 30-66 kg, g	927	929	+2	NS
Daglig tilvækst fra 66-115 kg, g	1.193	1.180	÷7	*
Foderoptagelse fra 30-66 kg, FEsv/dag	2,17	2,15	÷0,02	NS
Foderoptagelse fra 66-115 kg, FEsv/dag	3,55	3,46	÷0,09	*
Foderforbrug fra 30-66 kg, FEsv/kg	2,35	2,33	÷0,02	*
Foderforbrug fra 66-115 kg, FEsv/kg	2,98	2,94	÷0,04	NS

Produktionsresultater og produktionsværdi

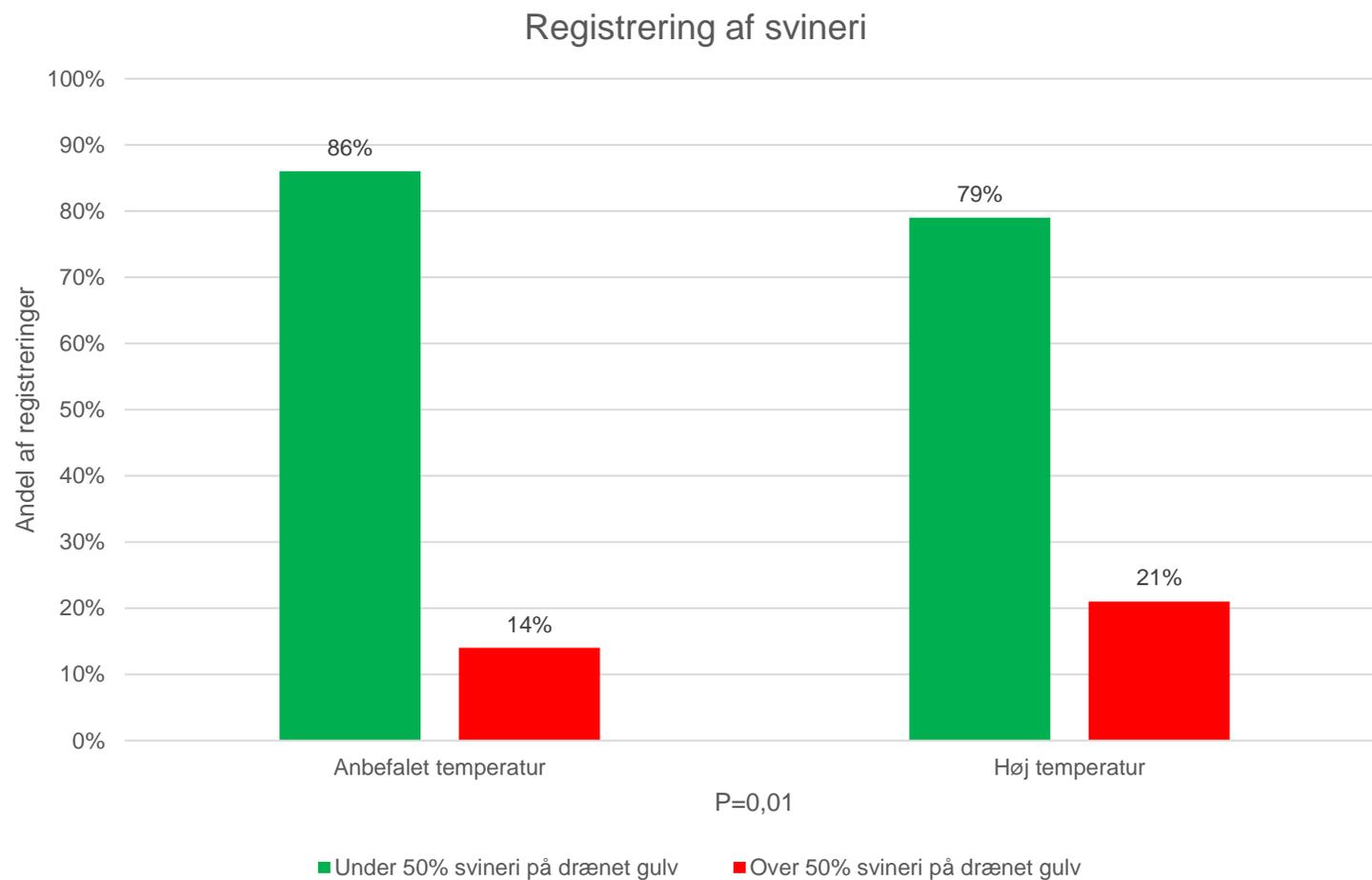
Gruppe	Anbefalet temperatur	Høj temperatur	Forskel	Statistisk Signifikans
Daglig tilvækst fra 30-115 kg, g	1.067	1.060	÷7	NS
Foderoptagelse fra 30-115 kg, FEsv/dag	2,92	2,86	÷0,06	*
Foderforbrug fra 30-115 kg, FEsv/kg	2,73	2,70	÷0,03	**
Kødprocent	61,5	61,3	÷0,2	NS
Produktionsværdi pr. gris, kr. (5 års gns.)	125	125	0	NS
Produktionsværdi pr. stiplads, kr. (5 års gns.)	544	544	0	NS
Produktionsværdi pr. gris, kr. (aktuelle priser)	÷5 (÷54-45)	÷2 (÷42-57)	+3	NS
Produktionsværdi pr. stiplads, kr. (aktuelle priser)	÷23	÷11	+12	NS

CO₂-indhold i staldluften

Gruppe	Anbefalet temperatur	Høj temperatur
CO ₂ , alle hold, ppm	1.335	1.798
CO ₂ , vinterhold, ppm	1.700	2.274

Højere temperatur gav mere svineri

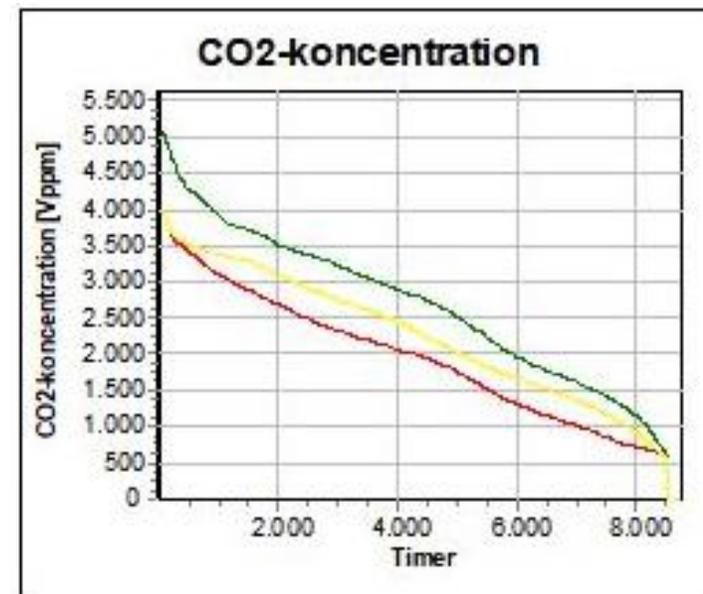
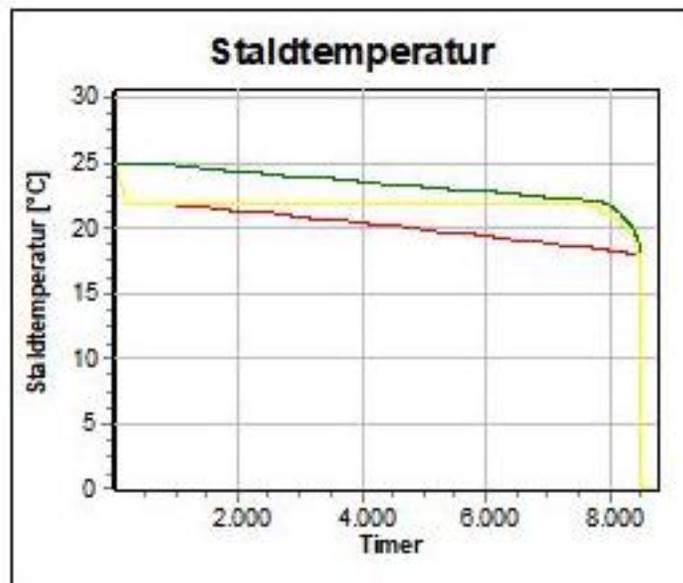
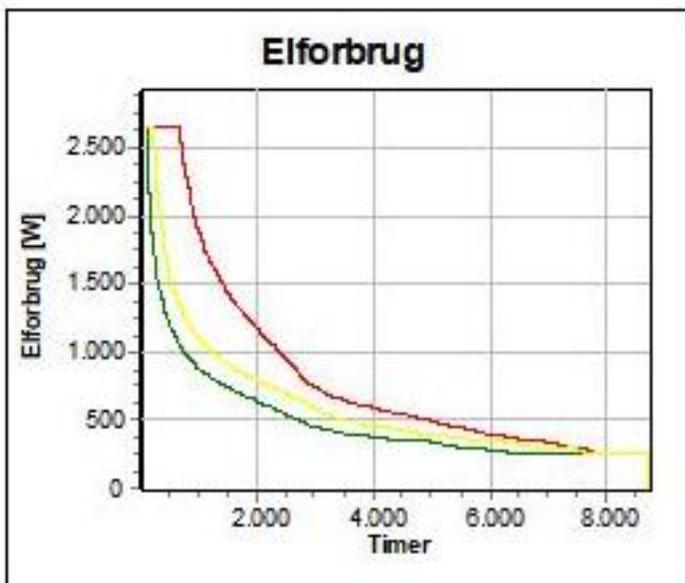
Konklusion

Ændret temperaturstrategi (+3 °C) medførte at:

- produktionsværdien var uændret
- det var muligt at reducere foderoptagelsen og forbedre foderudnyttelsen
- luftkvaliteten blev forringet, især om vinteren, hvor der i gruppen med høj temperatur ventileres mindre
- ammoniakemissionen ikke blev forøget
- der var mere svineri i stiernes leje

Den økonomiske løsning?

- Samme temperatur gennem hele vækstforløbet (22 °C)
- Minimumsventilation fra 7-15 %
- 3 kr. i sparet el og eventuelt 2-3 kr. i sparede foderomkostninger ~ 5-6 kr./gris
- Hold øje med kødprocenten

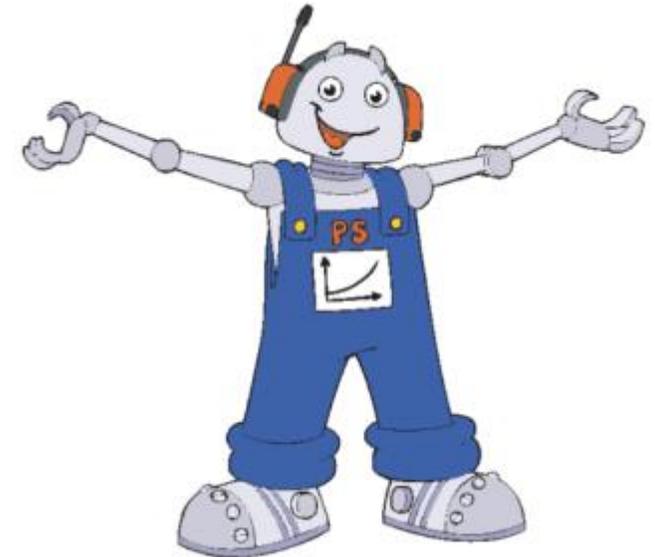

Setpunkt temperatur, hvad er det vi gør i dag?

Grise med diffus loft og drænet gulv i lejet. Indgang ved 30 kg og afgang ved 115 kg.

Afstemning

- A. Ved det ikke, eller passer ikke slagtegrise dagligt
- B. Starter på 19 °C og sænker til 15 °C
- C. Starter på 22 °C og sænker til 18 °C
- D. Starter på 25 °C og sænker til 21 °C

Ny anbefaling for holdkurve setpunkt temperatur?

Øverst er nuværende anbefalinger i Vækstmanualen. Nederst er afprøvning 1340

Vægt, kg	Gulv	25	30	40	50	60	70	80	90	100
Diffust luftindtag**, °C	Delvist fast	18	17	16	16	15	14	14	13	13
Stråleventilation, °C	Delvist fast	20	20	19	18	17	16	15	15	15
Diffust luftindtag**, °C	Drænet	20	19	18	18	17	16	16	15	15
Stråleventilation, °C	Drænet	21	20	20	19	19	18	18	18	18
Min. ventilation, m ₃ /time		5	6	7	8	10	11	13	14	15
Kontrol, diffus, °C	Drænet		22	21	19	18	18	18	18	18
Forsøg, diffus, °C	Drænet		25	24	22	21	21	21	21	21

**Combi-diffus stalde er også i denne gruppe

Udtørring og varme i staldene *før* nye smågrise indsættes

Erfaringer:

For mange fejl

For lidt vedligeholdelse

Anbefalinger:

1. Ventilationsydelse imens varmekanon kørere. Skal være 5-15 %. Smågrise er det 2-7 m₃/time/dyr
2. Tjek med IR-termometer. Smågrise 32 °C. Slagtegrise 22 °C
3. Dieselkanoner skal have termostat, som indstilles til 2 °C under ønsket temperatur
4. Overvej investering i: Kabel mellem dieselkanon og klimacomputer, så tager den sig automatisk af at styre udtørringen med den rigtige balance mellem ventilation og opvarmning

Udtørring og varme i staldene før nye smågrise indsættes

Erfaringer:

For mange fejl

For lidt vedligeholdelse

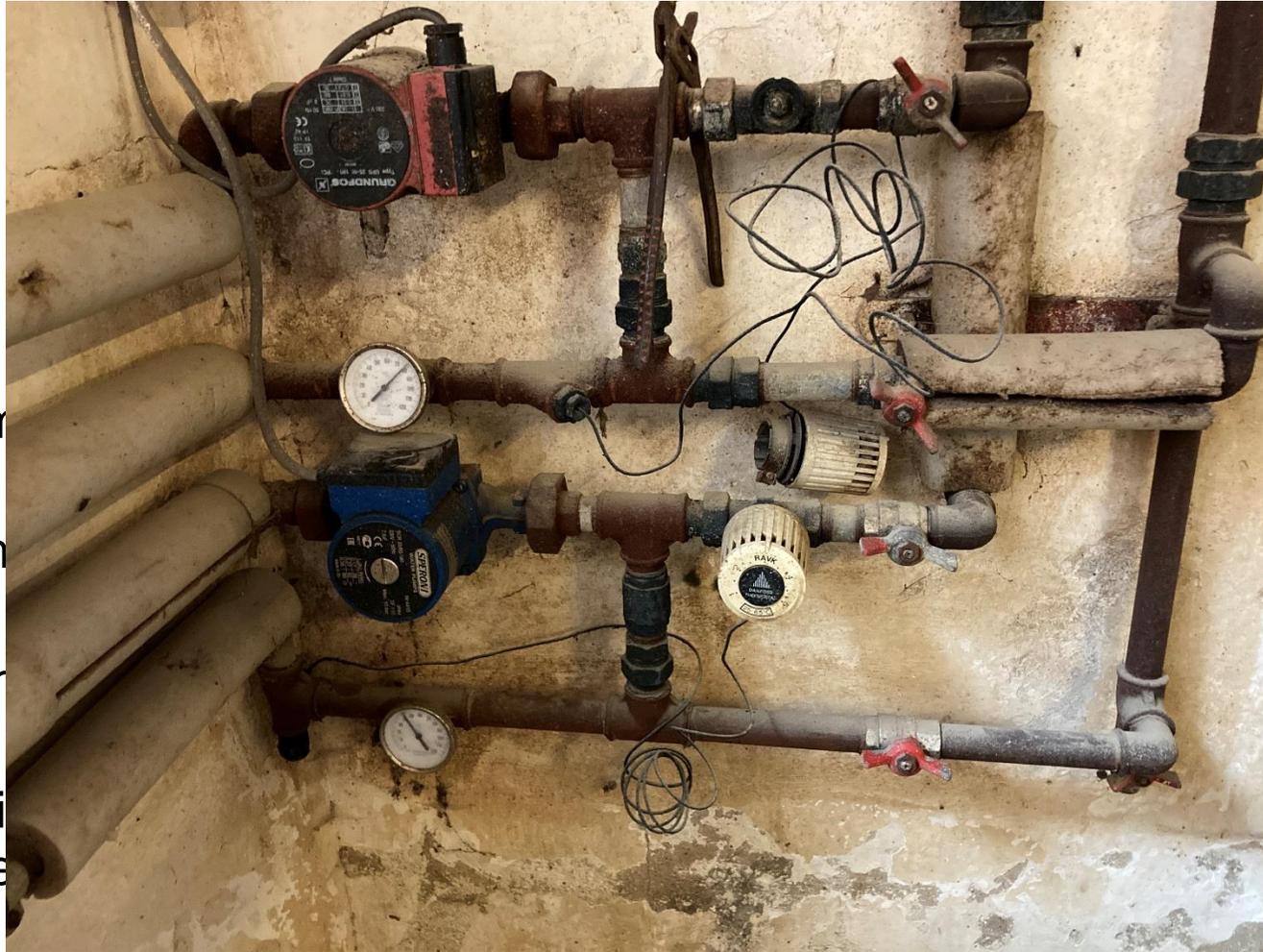
Anbefalinger:

1. Ventilationsydelse im

2. Tjek med IR-termom

3. Dieselkanoner skal h

4. Overvej investering i
af at styre udtørringe

er det 2-7 m₃/time/dyr

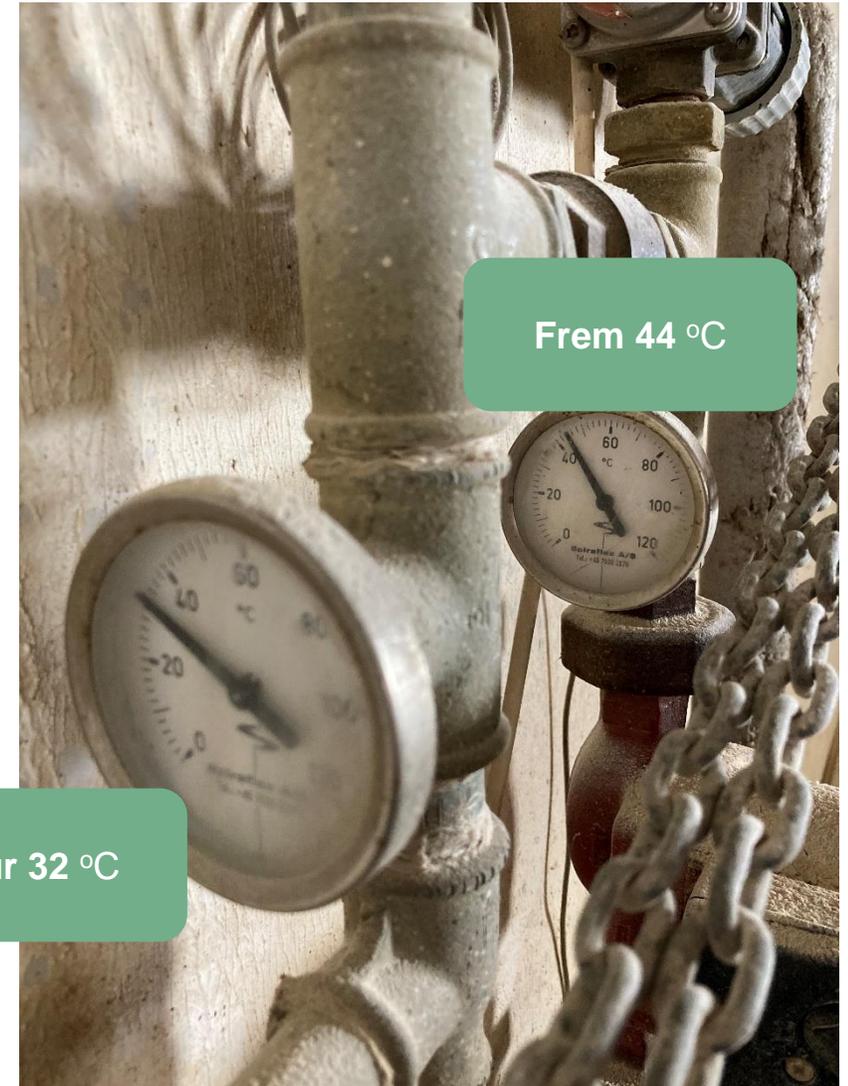
eratur

den sig automatisk
ning

Energi og smågrise

Tjekkes:

- Få termometre monteret både på frem og retur.
Grundregel: 40 °C frem og 35 °C retur
- Cirkulationspumperne skal op i omdrejninger
- Opgrader blandesløjfen: Ny shunt, temperaturmålere, elektronisk styring?
- Varmepumper og gyllekøling: Tjek deres udetemperaturkompensering m.m.
- Generelt: Hellere gulvvarme end rumvarme. Varmen stiger opad
- Jo større temperaturforskel, jo mindre svineri

Kameraer til justering af klima i staldene

Udviklet i projekt 1421, Produktionskoncept Smågris

Hvad har vi brugt det til?

- Lungesyge
- Lav tilvækst
- Svineri
- Gulvvarme
- Combi-diffus
- Andet: Fodermængde, døgnrytme og lys

Et døgn i stalden

...og de levede lykkeligt til deres dages ende

Juhuu, endelig en tør nat for alle. Svineri ophørt siden 6. februar

Ejer:

"Megaspændende - jeg har kigget fotos mange gange..."

Hvorfor blev de ved med at bruge hjørnet?

Har vi sænket rumtemperaturen?

Hvad sker der, hvis vi bytter med stier i modsat ende af stalden?

LØSNINGEN

Resultat:

Hurtigt fra idé til løsning, og både ejer, medarbejdere og rådgiver er med i processen.

"Vi ser grisene, når de er i hvile, fremfor ved vores tilsyn, hvor de er aktive"

Næste: Container: "Hvorfor æder grisene i nabostien altid?"

Fejl, vi ikke havde set

28/4 2022, kl. 15:35

Indendørs: 22,0 °C

Udendørs: 13,0 °C

Bestil et klimatjek?

Udføres af Joachim

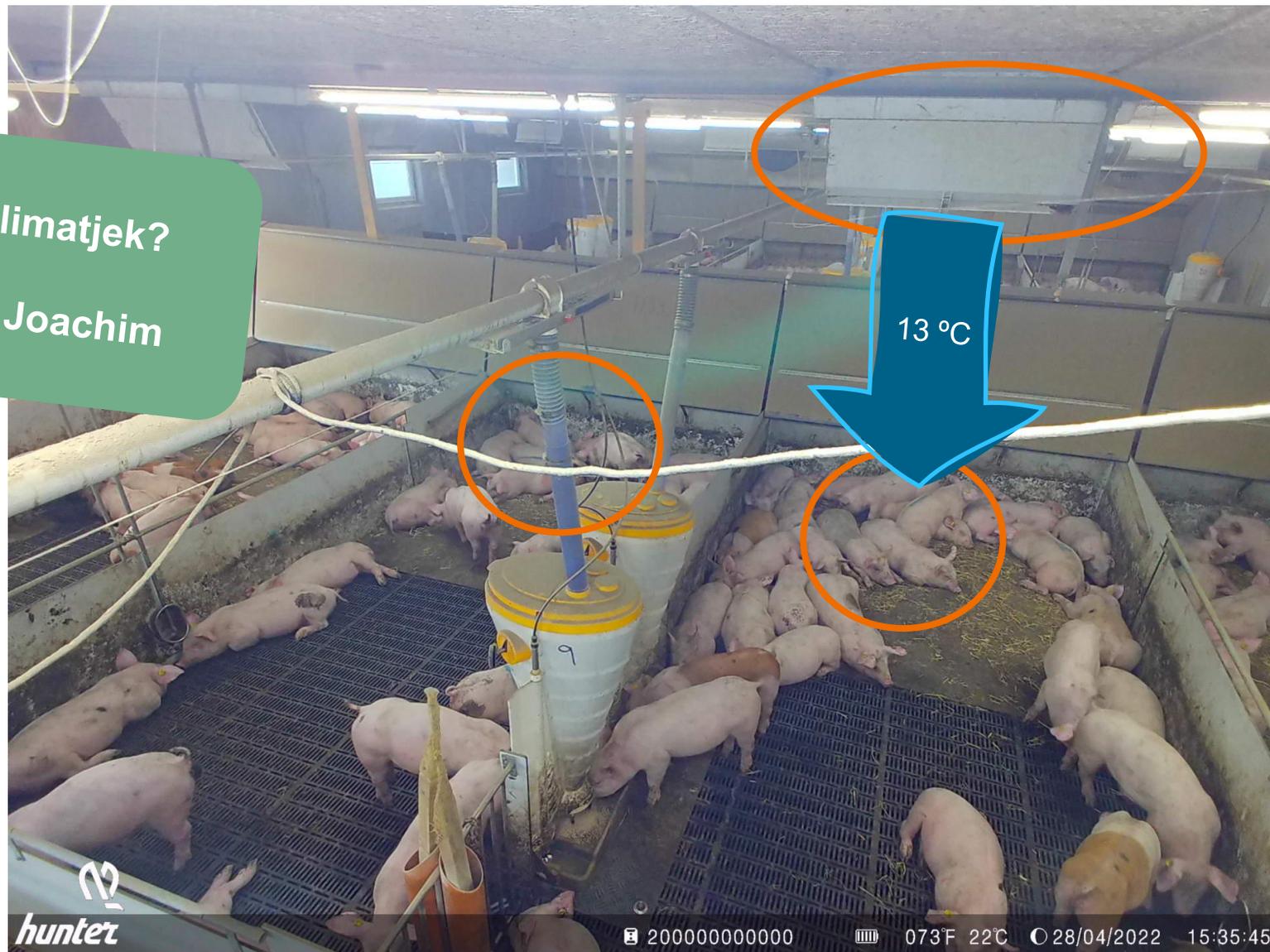
Mange døde grise, lav tilvækst

Kamera sladrer, fordi det tager foto hvert 30. minut – hele året rundt

Hvor er fejlen, og årsagen?

Ventilerne var åbne kl. 11 til 18

Normalt sker åbning ved 19 °C,
og aldrig under 16 °C

Overvågning, er det dyrt?

Alle kan være med:

- Kameraer: cirka 500 kr. pr. stk.
- Andet udstyr: cirka 1.000 kr.
- Kabler, montage osv. ? Kan også udføres af elektriker

Hvordan virker det?

- Foto hver 30. minut. Dag og nat.
- Lægges i Onedrive, alle kan gennemse på deres mobil
- Justering i dag, evaluer i morgen, og juster igen – meget hurtig respons

Opsamling

- Store slagtegrise må gerne have det varmere. Start 22 °C, slut 18 °C
- Udtørring: slagtegrise = 22 °C og smågrise = 32 °C
- Gulvvarme smågrise: Hjem og gå det igennem, tør du lade være?
- Kameraovervågning, alle kan være med, 3-6.000 kr. så er du i gang.

Tak for jeres tid.

Spørgsmål og kommentarer

Kontakt:

Joachim Glerup Andersen - joga@seges.dk

Torben Jensen - tje@seges.dk

